

усихання хвилясто-завилькуватої деревини більші, ніж у прямоволокнутої, в тангентальному напрямку на 0,3 %, радіальному – на 0,4 % та за об'ємом – на 0,8 %; г) між кутом нахилу деревного волокна та анізотропією усихання і розбухання існують прямолінійні залежності.

Література

1. Баюра О.М. Ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.) та його форми: біоecологія, розмноження і використання в правобережному лісостепу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.01 "Лісові культури і фітомеліорація" / О.М. Баюра. – К., 2012. – 22 с.
2. Остапенко Б.Ф. Лісова типологія / Б.Ф. Остапенко, В.П. Ткач. – Харків : Вид-во ХДАУ, 2002. – 204 с.
3. Сопушинський І.М. Методичні аспекти структуроутворення декоративної деревини / І.М. Сопушинський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.10. – С. 41-46.
4. Сопушинський І.М. Біоecологічні та біометричні особливості ясеня звичайного (*Fraxinus excelsior* L.) із завилькуватою деревиною / І.М. Сопушинський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.8. – С. 13-19.
5. Тахтаджян А.Л. Система и филогения цветковых растений / А.Л. Тахтаджян. – М. : Л. : Изд-во "Наука", 1966. – 610 с.
6. Гордієнко М.І. Ясени в Україні / М.І. Гордієнко, А.Ф. Гойчук, Н.М. Гордієнко та ін. / за ред. М.І. Гордієнко. – К. : Вид-во "Сільгоспосвіта", 1996. – 392 с.
7. Knigge K. Methodische Untersuchungen über die Möglichkeit der Drehwuchsfeststellung in verschiedenen Alterszonen von Laubhölzern / W. Knigge, H. Schulz // Holz als Roh und Werkstoff. – Heidelberg : Springer-Verlag. – 1959. – Heft 9. – S. 341-351.
8. Normen für Holz: DIN-Taschenbuch 31. – [8te Aufl.]. – Berlin : Beuth Verlag GmbH, 2009. – 604 S.
9. Pliūra A. Common ash (*Fraxinus excelsior* L.): Technical guidelines for genetic conservation and use / A. Pliūra, M. Heuertz. – Rome : EUFORGEN, 2003. – 6 p.
10. Wallander E. Systematics of *Fraxinus* (Oleaceae) and evolution of dioecy / E. Wallander // Plant Syst. Evol. Springer. – 2008. – Vol. 273. – Pp. 25-49.
11. Wobst J. Variabilität der Faserneigung im Holz der Esche (*Fraxinus excelsior* L.) und Douglasi (Pseudotsuga menziesii (Mirb.) Franko) / J. Wobst, J.V. Oliver-Villanueva, R. Doebel // Holz als Roh- und Werkstoff. – 1994. – 52. – S. 342-346.

Сопушинський І.Н. Анізотропія свилегатої деревини ясеня обыкновенного (*Fraxinus excelsior* L.)

Исследована щільність деревини ясеня с прямоволокнутою і свилегатою текстурою в абсолютно сухому, базисному і мокром стані. Визначено особливості лінійної усушки і розбухання, кількість річних кілець в 1 см і середня ширина річного кільця свилегатої деревини. Встановлено лінійні залежності показувачів усушки і розбухання деревини від структурного напрямку деревного волокна. Вивчено вплив кута нахилу деревного волокна на анізотропію деревини.

Ключові слова: ясеня, анізотропія, фізичні властивості, декоративна деревина.

Sopushynskyy I.M. Anisotropy of wave-grained wood of European ash (*Fraxinus excelsior* L.)

In the paper the oven-dry, basic and green density of ash wood with a straight- and wave-grained texture are studied. Peculiarities of the linear shrinkage and swelling, the number of annual rings in 1 cm and an average width of annual ring of wave-grained wood of Common ash were carried out. Linear correlations between the slope of wood grain and characteristics of shrinkage and swelling were determined. The effect of fiber angle on the anisotropy of wood was studied.

Keywords: European ash, anisotropy, physical properties, decorative wood.

4. ЕКОНОМІКА, ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗЯХ

УДК 338.246.2(477)

Проф. Г.І. Башнянин¹, д-р екон. наук;

доц. О.М. Свінцов², д-р екон. наук; ст. викл. Н.Я. Скірка², канд. екон. наук;

доц. П.П. Гаврилко³, канд. екон. наук; ст. викл. М.Л. Потинський⁴, канд. екон. наук

ЕФЕКТИВНІСТЬ СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Досліджено особливості структурних зрушень в економіці країни. Проведено статистичний аналіз валового випуску української економіки. Визначено основні напрями структурних змін, які необхідні для досягнення економічного зростання країни.

Ключові слова: структурні пропорції, структурні трансформації, валовий випуск, національна економіка.

Постановка проблеми. Сучасна національна економіка України є складною системою, яка характеризується сукупністю якісно визначених макроекономічних елементів або підсистем, які формують структурну модель національної економіки. Впродовж останніх років у країні відбуваються структурні зрушення, спрямовані на оптимізацію основних економічних пропорцій та формування оптимальної моделі національної економічної системи. Структурні зрушення або структурна перебудова в економіці передбачає такі структурні зміни, які обумовлюють якісне перетворення характеристик економічної системи, що відображені в кількісних показниках. Структурні економічні зміни повинні забезпечувати зростання економічного потенціалу країни, формування сучасної соціально орієнтованої економічної системи та зростання її міжнародної конкурентоспроможності.

Різні аспекти структурних перетворень в національній економіці досліджено в роботах видатних зарубіжних та вітчизняних науковців. Серед основних дослідників у цій сфері можна зазначити О.М. Бойка [1], Т.М. Бурбелу, М.О. Дуду [2], С.Ю. Глазьева [3], М.О. Кобзистого [5], О.В. Коломийцеву [6], О.Ю. Красильникова [7], В.І. Крючкову [8], І. Лукінова [10], К.В. Савченка [13], Т.П. Шинкоренко [14] й ін. Проте проблема структурних трансформацій економічного розвитку країни в напрямі забезпечення оптимальності й ефективності функціонування економіки потребує подальшого дослідження та вирішення конкретних проблематичних завдань.

Методика дослідження. Метою наукової роботи є дослідження закономірностей та аналіз ефективності структурних зрушень в національній економіці.

¹ Львівська КА;

² Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка;

³ Ужгородський навчальний центр Київського національного торговельно-економічного університету

⁴ Тернопільський національний економічний університет

Результати дослідження. Функціонування національної економіки як складної економічної системи, а відповідно якісний і кількісний стан її структурних елементів визначається середовищем національної економіки та взаємодією її основних сфер. М.А. Павловський вважає, що "економічна система – це взаємодія п'яти основних сфер: власного виробництва, грошово-фінансової системи, система управління, соціальної та економічної сфери і залежить вона від множини факторів: інфляції, безробіття, приросту виробництва, рівня бюджетного дефіциту, торговельного і платіжного балансів, процентних ставок, національних заощаджень тощо" [12, с. 296].

Російський економіст Є.І. Кузнецова зауважує, що середовище національної економіки є складним і неоднорідним, при цьому вона виділяє три пари її складових – внутрішнє і зовнішнє, природне і соціальне, економічне і правове – і, відповідно, шість варіантів їх поєднання [9, с. 142]. Зокрема, зовнішнє економічне середовище визначається сукупністю національних економік інших країн. Складовими зовнішнього соціального середовища є культура, освіта, ідеологія, релігія, цінності та право інших країн. Природне середовище цих країн формує зовнішнє природне середовище. Внутрішнє економічне середовище є визначальним, воно взаємодіє з внутрішнім соціальним і внутрішнім природним середовищем, а також з іншими видами середовища.

Середовище національної економіки є чітко визначеним, і відповідно характер поведінки і функціонування економічної системи залежить від її середовища. Всі види середовища національної економіки впливають на її стан та функціонування [9, с. 143], і відповідно на формування її структурних елементів. Разом з тим у процесі функціонування і розвитку економіки відбувається зміна її середовища [11, с. 59], змінюється також і структура національної економіки. Отже, структурні зміни в національній економіці є ознакою її розвитку та еволюції. Вдосконалення структури національної економіки є однією із найважливіших умов поступального і стабільного розвитку економіки країни.

Залежно від характеру елементів та змісту економічних явищ і процесів, зв'язки між якими відображаються в певних пропорціях, в економічній літературі на макроекономічному рівні виділяють такі види структурних співвідношень: відтворювальні, галузеві, регіональні, соціальні, зовнішньоекономічні [6, с. 160]. На наш погляд, крім п'ять основних видів структури національної економіки, необхідно аналізувати також секторальну та техніко-економічну структури, оскільки саме такий підхід, коли враховуються сім структурних аспектів функціонування національної економіки, дає змогу отримати комплексну характеристику національної економіки, визначити необхідність та напрями структурних трансформацій економіки на перспективу.

Дослідження ефективності структурних зрушень в країні, на нашу думку, доцільно провести за такими напрямками:

- 1) аналіз динаміки кількісних характеристик галузевих та секторальних пропорцій структури економіки України;
- 2) порівняльний аналіз динаміки індивідуальних часток та групових змін вартісних характеристик елементів структури економіки України.

Дослідження зміни абсолютної величини часток виробництва української економіки за видами економічної діяльності за 2002-2008 рр. згідно з даними Державного комітету статистики України [4] дали змогу зробити такі висновки:

1. У структурі валового випуску 50-55 % забезпечує сільське господарство та промисловість (найбільше значення в 2004 р. – 55,9 %, в 2008 р. – 54,2 %). Одночасно зросла частка промислового виробництва у загальному обсязі валового випуску, що не відповідає загальносвітовим тенденціям економічного розвитку. У світовій економіці ця частка поступово скорочується, оптимізація структури промисловості відбувається за рахунок скорочення частки енергоємних виробництв. У Німеччині частка промисловості в загальному випуску по економіці становить 27,3 %, Нідерландах – 31,8 %, Польщі – 35,7 % [2, с. 4].
2. В українській економіці за ці роки скоротилась частка переробної промисловості у загальному обсязі випуску від 38,0 % у 2002 р. до 36,3 % у 2008 р. та зменшилася частка добувної промисловості від 4,8 % до 4,4 %. За цей період зростає споживання енергетичних ресурсів, що свідчить про пріоритетний розвиток галузей, які є найбільш ресурсо- та енергоємними [13, с. 172]. Структурні зрушення серед галузей переробної промисловості на користь енергоємних виробництв сировинного характеру є негативною тенденцією, необхідний перехід від базових галузей, що є ресурсномісткими, до наукомістких галузей.
3. У 2002 р. 13,1 % валового випуску продукції в національній економіці забезпечувало сільське господарство, у 2008 р. ця частка зменшується до 7,5 % [4]. Таке скорочення частки сільського господарства у структурі валового випуску економіки України пояснюють негативними явищами – по-перше, зменшенням фізичних обсягів виробництва галузі, а по-друге, зниженням його ефективності. Така ситуація суперечить структурним змінам у світовій економіці, коли внаслідок скорочення частки сільськогосподарського виробництва у виробництві валового внутрішнього продукту одночасно істотно підвищувалась його ефективність.
4. За аналізований період в Україні зросла частка сфери послуг в обсязі валового випуску продукції. Зокрема, збільшилася частка торгівлі від 8,5 % у 2002 р. до 11,6 % у 2008 р. Практично не змінилася частка соціально орієнтованих послуг – освіта та охорона здоров'я – у структурі валового випуску економіки України, у 2008 р. вона становила 5,2 % [4]. Зростання сфери послуг в Україні відбувається в контексті світових тенденцій розвитку, проте якість послуг, які надаються в Україні, істотно відстає від рівня розвинених ринкових країн.

Отже, структурні зрушення в національній економіці характеризуються як позитивними, так і негативними тенденціями.

Зроблені висновки підтверджують певні позитивні тенденції в зміні структурних галузевих пропорцій в економіці України: зміну співвідношення між галузями, що пов'язані з видобуванням ресурсів, галузями, що пов'язані з переробкою цих ресурсів та розвитком сфери послуг на користь останньої. Водночас це зростання відбувається на основі зменшення обсягу випуску в обробній, добувній промисловості та сільському господарстві, що негативно впливає на сумарний обсяг валового випуску.

Структура вітчизняної економіки характеризується домінуванням енергоємних, матеріаломістких виробництв, які постійно майже монополярно залежні від імпорту паливно-енергетичних ресурсів. Ресурсомісткість вітчизняної продукції перевищує світовий рівень майже у 2 рази, а енергетична складова у виробництві продукції становить майже 25 % їх вартості (тоді як у США цей показник дорівнює 6 %, у Франції – 3 %).

Аналіз структурних змін проведемо за такими показниками: витратоємність – співвідношення проміжного споживання (витратна частина) до валового випуску (дохідна частина); ефективність економіки – співвідношення між сумарною величиною доданої вартості (ВВП) та проміжним споживанням; результативність національної економіки – співвідношення між сумарною величиною доданої вартості (ВВП) та валовим випуском (табл.). Використання цих показників забезпечує більш поглиблений аналіз якісних характеристик структури економіки країни та структурних змін у національній економіці.

Табл. Оцінка якісних характеристик зміни структури валового випуску української економіки, 2002-2008 рр. [4]

Показник	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Валовий випуск (в основних цінах), млн грн	504008	603704	809988	995630	1182179	1565055	2072172
Валовий випуск (в ринкових цінах), млн грн	528624	630831	842055	1048481	1252209	1650992	2196052
Проміжне споживання товарів і послуг, млн грн	302814	363487	496942	607029	708056	930261	1247996
ВВП (в ринкових цінах), млн грн	228510	267344	345113	441452	544153	720731	948056
Витратоємність, %	57,28	57,62	59,02	57,90	56,54	54,35	56,93
Ефективність економіки, %	74,57	73,55	69,45	72,72	76,85	77,48	75,66
Результативність економіки, %	42,72	42,38	40,98	42,10	43,46	43,65	43,07

Аналіз таблиці свідчить про те, що якісні характеристики зміни структури валового випуску української економіки за 2002-2008 рр. практично не змінюються. Незначні зміни дають змогу виокремити взаємозалежність витратоємності валового випуску, ефективності та результативності економіки: підвищення витратоємності валового випуску національної економіки призводить до зменшення ефективності та результативності економіки. І навпаки, зниження витратоємності української економіки від 59,02 % у 2004 р. до 56,93 % у 2008 р. зумовлює підвищення її ефективності відповідно від 69,45 % до 75,66 % та результативності від 40,98 % до 43,07 %.

Підвищення ефективності та результативності національної економіки за останні роки не є ознакою високої ефективності структурних змін в українській економіці. У вітчизняній економіці домінують енергоємні та матеріаломісткі виробництва, які постійно майже монополярно залежні від імпорту паливно-енергетичних ресурсів. Оптимізація виробничих галузевих пропорцій потребує зменшення частки ресурсо- та енергоємних галузей: енергетики,

паливної, чорної та кольорової металургії, хімічної та нафтохімічної промисловості на основі поступального розвитку галузей, які зорієнтовані на випуск кінцевого продукту (машинобудування, металооброблення, легкої та харчової промисловості).

Висновки. Отже, структурні зрушення в національній економіці характеризуються як позитивними, так і негативними тенденціями. Визначальними сферами економічної діяльності в Україні є промисловість та сільське господарство. Це зумовлено, з одного боку, специфікою спеціалізації української економіки в умовах колишнього Радянського Союзу, з іншого – особливостями сировинної бази та структурою людських ресурсів. Розвиток цих сфер економічної діяльності впливає на динаміку інших галузей і передусім тих, які надають послуги.

Існуюча структура вітчизняної економіки вичерпала свої можливості і потребує кардинальних змін, які забезпечили б стабільність і сталий економічний розвиток. Розвиток галузей та сфер національної економіки потребує достатнього фінансування, науково обґрунтованої інноваційно-інвестиційної політики держави, створення державою сприятливого інвестиційного клімату з метою ширшого залучення як внутрішніх, так і іноземних інвестицій.

Література

1. Бойко О.М. Особливості розвитку структурно-динамічних зрушень в економіці України / О.М. Бойко // Національне господарство України: теорія та практика управління : зб. наук. праць. – К. : Рада по вивченню продуктивних сил України, 2008. – С. 29-36.
2. Бурбела Т.М. Оптимальна структура економіки України в перехідний період / Т.М. Бурбела, М.О. Дуда // Науково-технічна інформація. – 2009. – № 2. – С. 3-10.
3. Глазьев С.Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития / С.Ю. Глазьев. – М. : Изд-во "Владар", 1993. – 310 с.
4. Держком. статистики. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Кобзистий М.О. Інституціональні умови реалізації структурних зрушень у трансформаційній економіці / М.О. Кобзистий // Науково-технічна інформація. – 2005. – № 2. – С. 34-38.
6. Коломийцева О.В. Економічний зміст структурних зрушень та їх вплив на стабільність розвитку економіки / О.В. Коломийцева // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – Сер.: Економічні науки. – Черкаси : Вид-во ЧДТУ. – 2007. – Вип. 22. – С. 160-164.
7. Красильников О.Ю. Структурные сдвиги в экономике: теория и методология / О.Ю. Красильников. – Саратов : Изд-во "Науч. книга", 1999. – 65 с.
8. Крючкова В.І. Структурні чинники розвитку економіки України / В.І. Крючкова. – К. : Вид-во "Наук. думка". – 2004. – 316 с.
9. Кузнецова Е.И. Развитие конкурентных отношений и экономическая стратегия государства : монография / Е.И. Кузнецова. – М. : Изд-во ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 383 с.
10. Лукинов І. Економічні трансформації / І. Лукинов. – К. : Вид-во ІЕНАНУ, 1997. – 455 с.
11. Ожиганов Э.Н. Политическая теория Макса Вебера: критический анализ / Э.Н. Ожиганов. – Рига : Изд-во "Зинатне", 1986. – 158 с.
12. Павловський М.А. Стійкість економічної системи – необхідна умова стратегії економічного і соціального розвитку України / М.А. Павловський // Україна на порозі XXI століття: уроки реформ та стратегії розвитку : матер. наук. конф., 15-16 листопада 2000 року / М.А. Павловський. – К., 2000. – С. 293-301.
13. Савченко К.В. Аналіз технологічної структури економіки України в контексті забезпечення економічної безпеки держави / К.В. Савченко // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 4, т. 1. – С. 171-178.

14. Шинкоренко Т.П. Структурні зміни в економіці України: порівняння із загальносвітовими тенденціями / Т.П. Шинкоренко // Економіка і прогнозування : наук.-аналіт. журнал. – 2006. – № 1. – С. 77-92.

Башиянин Г.И., Свицков О.М., Скирка Н.Я., Гаврилко П.П., Потынский М.Л. Эффективность структурных сдвигов в национальной экономике Украины

Исследованы особенности структурных сдвигов в экономике страны. Проведен статистический анализ валового выпуска украинской экономики. Определены основные направления структурных изменений, которые необходимы для достижения экономического роста страны.

Ключевые слова: структурные пропорции, структурные трансформации, валовой выпуск, национальная экономика.

Bashnyanyn G.I., Svincov O.M., Skirka N.Ya., Gavrilkov P.P., Potynskyy M.L. The efficiency of structural transformations of economy of Ukraine

The features of structural changes in the economy of country are explored in the article. The statistical analysis of total output structure is carried out in the article. Main changes in structure of economy which must be eliminated in order to achieve economic growth of country are defined.

Keywords: structural proportions, structural transformations, total output, national economy.

УДК 336.71 Проф. О.Д. Вовчак, д-р екон. наук; аспір. В.І. Рудевська – Університет банківської справи Національного банку України, м. Київ

ПЕРЕДУМОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ КОНСОЛІДАЦІЇ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Досліджено основні тенденції консолідації банків в Україні на сучасному етапі, вплив фінансової кризи на специфіку здійснення процесів злиття та поглинання в банківському секторі України з урахуванням світових тенденцій та перспективи консолідації банківського капіталу на етапі посткризового відновлення економіки.

Ключові слова: консолідація, злиття, поглинання, фінансова криза, банківські об'єднання, форми консолідації, корпоративна реструктуризація.

Постановка проблеми. Криза фінансового сектору України поставила перед банківськими регулюючими органами важливі завдання: зміцнення вітчизняних банків та забезпечення виконання покладених на них функцій на основі зростання рівня концентрації банківського капіталу, відновлення довіри до банківської системи з боку населення, клієнтів та інвесторів; підвищення інвестиційної привабливості банківського сектору загалом. Ці проблеми можна вирішити шляхом консолідації банків.

У світовій банківській практиці злиття і поглинання широко використовуються як методи відбору найбільш ефективних і пристосованих до конкурентних умов банків. Багато національних і міжнародних банків виникли внаслідок численних злиттів і поглинань з конкуруючими установами. Банківський сектор України нині стоїть перед необхідністю масштабних процесів консолідації й укрупнення діючих банків.

Дослідження проблем концентрації і консолідації банківського капіталу, вартості банківської компанії, оцінки ефективності результатів злиття і поглинання достатньо широко висвітлені в роботах вітчизняних науковців:

З. Васильченко, О. Вовчак, В. Грушка, С. Іщенко, Л. Кузнецової, О. Лаврушина, Ю. Ліневича, І. Лютого, В. Міщенко, А. Мороза, С. Науменкової, Л. Примостки, Н. Шелудько та ін. У світовій економічній літературі існують теорії, що мають на меті пояснити причини і мотивування банківського злиття і поглинання.

Однак, невирішеними залишаються конкретні науково-прикладні та практичні завдання щодо необхідності й наслідків консолідації, порядку злиття та приєднання банків, шляхів підвищення рівнів капіталізації й ліквідності тощо. Недостатньо дослідженими залишаються питання, пов'язані зі специфікою консолідаційних процесів у вітчизняному банківському секторі після фінансової кризи в умовах інвестиційної непривабливості банків, погіршення якості їх активів та посилення вимог до капіталу з боку НБУ.

Отже, потреба у розробці та вдосконаленні конкретних схем і механізмів консолідації комерційних банків, пошуку оптимальних для вітчизняних банків типів консолідації з метою забезпечення їх стабільного функціонування в інтересах економіки й суспільства зумовлюють необхідність поглиблених досліджень тенденцій та передумов розвитку консолідаційних процесів у банківській сфері, що визначає актуальність теми цього дослідження.

Метою роботи є дослідження тенденцій та специфіки здійснення процесів консолідації в банківському секторі України з урахуванням світових тенденцій та визначення перспектив консолідації банківського капіталу на етапі посткризового відновлення економіки.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом активізація процесів злиття та поглинання в банківській сфері більше обумовлена необхідністю, оскільки для деяких банків об'єднання стає майже єдиною умовою "виживання". Органи банківського нагляду більшості зарубіжних країн одноставно визнали доцільним оздоровлення "хворих" банків шляхом їх приєднання до фінансово стійких банків, які виступили з такою ініціативою. У цьому випадку важливими є цілі та завдання, спрямовані на порятунок банку від банкрутства і ліквідації, зниження рівня ризиків і відновлення ефективного функціонування банківських послуг. Реалізація цих завдань часто відбувається шляхом поглинання одним банком іншого, менш стійкого і стабільного суб'єкта діяльності [1, с. 530].

Водночас основна ідея більшості злиттів та поглинань – збільшення вартості новоутвореної структури та, як наслідок, зростання добробуту акціонерів через збільшення показника прибутку на акцію. Консолідація отриманих унаслідок злиття чи поглинання переваг забезпечує синергію або ж синергійний ефект, за якого ринкова вартість (капіталізація) компанії, утвореної внаслідок злиття, перевищує суму вартостей її складових частин, узятих окремо. Як стверджують окремі науковці, поява синергійного ефекту можлива внаслідок дії п'яти чинників: операційної економії, яка виникає внаслідок ефекту масштабу в маркетингу, виробництві чи збуті продукції; фінансової економії, яка визначається меншими трансакційними витратами та кращими умовами залучення фінансових ресурсів; економії на податках, якщо новоутворена установа платить менші податки, ніж дві установи раніше сплачували